

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात वास्तव्यास असलेल्या अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांकरिता कार्यान्वित करण्यात आलेल्या स्वयंसहाय्यता गट योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी येणाऱ्या वाढीव खर्चास मान्यता देण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अविवि-२००९/प्र.क्र.१४/का-९
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
तारीख: १ मार्च, २०१४

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: अविवि-२००९/प्र.क्र.१४/का-९, दि.२८.०२.२०१२
- २) उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई यांचे पत्र क्र.माविअ/पीएमडी/२०१२/७४०, दि.१३.०६.२०१२

प्रस्तावना :-

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात वास्तव्यास असलेल्या अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांच्या आर्थिक सक्षमीकरणासाठी त्यांना संघटीत करून पुरेसा पतपुरवठा उपलब्ध करून देणे व त्यांना उद्योजकतेविषयक आवश्यक असलेली माहिती/ज्ञान देऊन त्यांच्यामध्ये उद्योजकीय कौशल्ये विकसित करण्याच्या हेतूने संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयाद्वारे राज्यातील सर्व जिल्ह्यांतील अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रामध्ये मुस्लिम, ख्रिश्चन, बौद्ध, शीख, जैन व पारसी या अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांचे स्वयंसहाय्यता गट स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. या अंतर्गत पहिल्या टप्प्यात मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, नांदेड, मालेगांव (जिल्हा-नाशिक), कारंजा (जि.वाशिम), परभणी, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, भिवंडी, मुंब्रा-कौसा (जि.ठाणे) आणि मिरज (जि.सांगली) येथे अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांचे स्वयंसहाय्यता गट स्थापन करण्यास सदर शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

सदर योजनेच्या कार्यान्वयनाबाबत विभागामार्फत राज्य मंत्रिमंडळास सादर करण्यात आलेल्या प्रस्तावाद्वारे मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, मालेगाव, कारंजा, भिवंडी, नांदेड, परभणी व औरंगाबाद या ८ शहरांमध्ये अल्पसंख्याक लोकसमूहामधील महिलांचे १४०० नवीन स्वयंसहाय्यता गट स्थापन करण्याबाबत व विद्यमान २०० स्वयंसहाय्यता गटांचे बळकटीकरण करण्याबाबत आणि याकरिता ८ लोकसंचलित साधन केंद्रे स्थापन करण्याबाबत प्रस्तावित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमासाठी ८ वर्षांच्या कालावधीकरिता रुपये १४.१४ कोटी एवढा आर्थिक भार प्रस्तावित करण्यात आला होता. तथापि, राज्य मंत्रिमंडळाच्या दि. २.१.२०१२ रोजी संपन्न झालेल्या बैठकीत मंत्रिमंडळाने उपरोल्लेखित ८ शहरांबरोबरच पुणे, नागपूर, मुंब्रा-कौसा आणि मिरज या ४ शहरांचा समावेश करून एकूण १२ शहरांमध्ये प्रत्येकी २०० असे एकूण २४०० स्वयंसहाय्यता गट स्थापन करण्यास व विद्यमान २०० स्वयंसहाय्यता गटांचे बळकटीकरण करण्यास आणि त्याकरिता १३ लोकसंचलित साधन केंद्रे स्थापन करण्यास मान्यता दिली.

स्वयंसहायता गटांची संख्या तसेच लोकसंचलित साधन केंद्राची संख्या वाढल्याने आणि कालानुरूप कर्मचाऱ्यांच्या मानधनात वाढ होत असल्याने उपाध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई यांनी संदर्भ क्र. २ येथील पत्रान्वये सदर कार्यक्रमाच्या ८ वर्षातील अंमलबजावणीकरिता एकूण रुपये २७,५४,३२,६३९/- एवढा संभाव्य खर्च अपेक्षित असल्याचे कळविले असून या वाढीव अंदाजपत्रकास मान्यता देण्याची विनंती शासनास केली आहे. या सुधारित अंदाजपत्रकीय प्रस्तावास मंजूरी देण्याची बाब राज्य शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात वास्तव्यास असलेल्या अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांकरिता कार्यान्वित करण्यात आलेल्या स्वयंसहाय्यता गट योजनेतर्गत पहिल्या टप्प्यात ८ वर्षांच्या कालावधीत मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, नांदेड, मालेगांव (जिल्हा-नाशिक), कारंजा (जि.वाशिम), परभणी, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, भिवंडी, मुंब्रा-कौसा (जि.ठाणे) आणि मिरज (जि.सांगली) येथे अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांचे एकूण २४०० स्वयंसहाय्यता गट स्थापन करणे व पूर्वीपासून कार्यरत असलेल्या २०० स्वयंसहाय्यता गटांचे बळकटीकरण करणे तसेच १३ लोकसंचलित साधन केंद्रे उभारण्यासाठी ८ वर्षात येणाऱ्या एकूण रुपये २७,५४,३२,६३९/- एवढ्या खर्चाच्या सुधारित अंदाजपत्रकास याद्वारे शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे. या संभाव्य खर्चाचा संक्षिप्त तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे :-

अ.क्र.	बाब	८ वर्षात येणारा अपेक्षित खर्च (रु.)
१	सूक्ष्म नियोजन खर्च	६,५०,०००/-
२	बेसलाईन सर्वेक्षण, मिड टर्म आढावा आणि एंडलाईन सर्व्हे खर्च	७८,००,०००/-
३	ग्रास रुट इन्स्ट्र्यूशन बिल्डींग खर्च	१०,४१,३२,३४४/-
४	सूक्ष्म पतपुरवठा सेवा प्रशिक्षण खर्च	१८,७२,०००/-
५	उपजीवीका, लघुउद्योग विकास व बाजारपेठ व्यवस्थापन खर्च	८,५५,४०,०००/-
६	आरोग्यविषयक जाणीव जागृती कार्यक्रम खर्च	२,६०,०००/-
७	युवकांसाठी विशेष कार्यक्रम	१५,५७,०००/-
८	माविमं कार्यक्रम व्यवस्थापन खर्च	६,१४,६७,०४५/-
९	स्वयंसेवी संस्था व सी.एम.आर.सी. कर्मचाऱ्यांसाठी क्षमतावृद्धी प्रशिक्षण खर्च	५६,०४,४५०/-
१०	स्वयंसेवी संस्था संनियंत्रण खर्च	६५,५२,०००/-
	एकूण	२७,५४,३२,६३९/-

(अक्षरी रुपये सत्तावीस कोटी चौपन्न लक्ष बत्तीस हजार सहाशे एकोणचाळीस फक्त.)

सदर योजनेच्या ८ वर्षातील अंमलबजावणीच्या दृष्टीने योजनेंतर्गत प्रत्येक वर्षी विहित करण्यात आलेल्या कालबद्ध कार्यक्रमानुसार आवश्यकतेप्रमाणे महिला आर्थिक विकास महामंडळास शासनाकडून निधी उपलब्ध करून दिला जाईल.

उपरोक्त सुधारित अंदाजपत्रकाखेरीज शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र. अविवि-२००९/प्र.क्र.१४/का-९, दिनांक २८.२.२०१२ अन्वये सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबत विहित करण्यात आलेली कार्यपद्धती यथास्थिती तशीच लागू राहिल.

याअंतर्गत होणारा खर्च “मागणी क्र. झेडई-१, २२३५ सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ०२ समाजकल्याण, २००-इतर कार्यक्रम, (०१) (१०) स्वयंसहायता गटाकरिता सहायक अनुदान (२२३५ ए १६९) ३१ सहायक अनुदान” या लेखाशीर्षाखाली त्या त्या वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा. सदर योजनेंतर्गत शासनाकडून उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या अनुदानाच्या विनियोगाबाबतचे उपयोगिता प्रमाणपत्र महिला आर्थिक विकास महामंडळाने संबंधित संस्थांकडून प्राप्त करून घ्यावे व प्रमाणित करून शासनास सादर करावे.

हा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने तसेच वित्त विभागाने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २७४/१३/व्यय-४, दि. १६.३.२०१३ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०३०११७४४५६२४१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(व्यंकटेश भट)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव,
३. मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
४. मा. मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
५. मा. मुख्य सचिव
६. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
७. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर

८. सर्व विभागीय आयुक्त,
९. सर्व जिल्हाधिकारी,
१०. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
११. संचालक, लेखा व कोषागारे,
१२. सचिव, महाराष्ट्र राज्य अल्पसंख्याक आयोग,
१३. व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई
१४. व्यवस्थापकीय संचालक, मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई
१५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
१६. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१७. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
१८. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
१९. उप सचिव, वित्त विभाग/व्यय-४,
२०. उप सचिव, नियोजन विभाग/१४७५,
२१. सह सचिव / उप सचिव / सर्व अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, अल्पसंख्याक विकास विभाग,
२२. निवड नस्ती.